

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHOT
MINIMIKRITEERI			
2.1 Kirkon oma ympäristöjärjestelmä	seurataan vuosittain ympäristötyön toteutumista, ja pyritään ennakoimaan tulevia haasteita ja kehittämään toimintaa	vuosittain	ympäristötyöryhmä, koko yhtymä
2.2 Johdon sitoutuminen	YKN:n päätös	jatkuva	YKN, johtoryhmä
2.3 Ympäristödiplomikoulutus	työntekijät ja luottamushenkilöt perehdytetään ympäristöohjelmaan	kevät 2025	ympäristövastaava, viestintä
2.4 Hiilineutraalikirkko 2030	Lappeenrannan seurakuntayhtymä on sitoutunut hiilineutraalisuuteen.	jatkuva	YKN
2.5 Ympäristövastaava	valittu 2024	ennen diplomikauden loppua	YKN
2.6 Ympäristötyöryhmä	valittu 2024	ennen diplomikauden loppua	YKN
2.7 Ympäristökatselmus	selvitetään ympäristöohjelman eri osa-alueiden ja kokonaisuuden toteutuminen	Vuosittain sekä erityisesti uutta diplomikautta haettaessa ja väliauditointia tehdessä	ympäristötyöryhmä
2.8 Pisteet ja taulukointi	pisteytetään ympäristökatselmuksen valmistuttua	uutta diplomikautta haettaessa	ympäristötyöryhmä
2.9 Ympäristöohjelma	toimenpiteet, aikataulut ja vastuutahot kirjataan, kuullaan henkilöstöä	v. 2024 ja 2027	ympäristötyöryhmä, esimiehet, työntekijät
2.10 ympäristöohjelman seuranta	Raportointi toimintakertomuksessa	vuosittain	ympäristötyöryhmä
2.11 Auditointi	valmistellaan tarvittavat asiat ennen diplomikauden päättymistä	v.2029	ympäristötyöryhmä, YKN
2.12 Diplomin uusiminen	tehdään selvitys edellisen ympäristöohjelman toteutumisesta ja suunnitelma korjaavista toimenpiteistä, aikatauluista ja vastuuhenkilöistä	Uutta ympäristöohjelma laadittaessa	ympäristötyöryhmä, YKN
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHO
2.13 Oma väliauditointi	käydään läpi ympäristötyöryhmässä ja kuullaan henkilöstöä	v. 2027	ympäristötyöryhmä
2.14 Viestintä	ympäristöviestintäsuunnitelman teko ja päivittäminen tarpeen mukaan Ympäristötyön ja vastuullisuusviestinnän nosto sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä. Henkilöstön sitouttaminen koulutuksen ja viestinnän avulla. Ympäristötyön nostaminen erilliseksi osioksi vuosikertomukseen	jatkuva	ympäristötyöryhmä, viestintäpäällikkö
2.15 Muut toimenpiteet	Eri yksiköt ja seurakunnat asettavat ainakin jonkin ympäristötavoitteen	v. 2024–2029	kaikki seurakunnat ja yksiköt
TOIMINTA JA TALOUS			
MINIMIKRITEERI			
3.1 Toiminta- ja taloussuunnitelma	Ympäristötyö kirjataan yhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaan	vuosittain	talousjohtaja
3.2 toimintakertomus	Ympäristötyö tuodaan esille toimintakertomuksessa	vuosittain	talousjohtaja
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			
3.3 Hankintaohjeet ja -koulutus	Hankintaohjeen päivitys	v. 2025	talousjohtaja
3.4 Ympäristömerkityt tuotteet ja ympäristösertifikaatit	Pyritään lisäämään ympäristömerkittyjen tuotteiden käyttöä	jatkuva	Kaikki työntekijät
3.5 Uusio- ja kierrätystuotteet	Pyritään lisäämään uusio- ja kierrätystuotteiden käyttöä	jatkuva	Hankintojen tekijät
3.6 Vastuullinen sijoittaminen	Sijoitussuunnitelma tarkistetaan vähintään kahden vuoden välein	jatkuva	talousjohtaja / YKN

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHOT
3.7 Hiilineutraalius ja päästöjen kompensointi	Ostetaan hiilineutraalia kaukolämpöä		kiinteistöpäällikkö
3.8 Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia			
3.9 Muut toimenpiteet	Uuden ideointia Lähetysseuran kautta puiden istutus kastetuille – laitetaan YKN:n päätettäväksi toiminnan vakinaistaminen	jatkuva	YKN, työntekijät
YMPÄRISTÖKASVATUS			
MINIMIKRITEERI			
4.1 Ympäristökasvatussuunnitelma	Ympäristökasvatussuunnitelmat tehdään	v.2024- 2025	Seurakunnat ja työmuotojen vastuuhenkilöt
4.2 Jumalanpalveluselämä			
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			
4.3 Ympäristökasvatuksen viestintä ja vuosikello	Noudatetaan ympäristöviestintäsuunnitelmaa	jatkuva	Viestintä
4.4 Ympäristökasvatus kasvun kaaren eri vaiheissa	Ympäristökasvatussuunnitelma tehdään ja suunnitellaan konkreettisia toimia tulevalle kaudelle.	v. 2025	Seurakunnat ja työmuotojen vastuuhenkilöt
4.5 Hartaus - ja jumalanpalveluselämä	Teetetään Karhusaareen alttari, risti ja pöllejä istumapaikoiksi, jotta voidaan järjestää metsäkirkkoja kesä- ja talviaikaan.	v. 2025	Vapaaehtoistyön koordinaattori
4.6 Luontopolut ja hiljaisuudelle rauhoitetut paikat	Karhusaareen tehdään hiljaisuuden paikka.	v. 2025	Vapaaehtoistyön koordinaattori
4.7 Verkostoyhteistyö ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen	Osallistuminen valtakunnallisiin tapahtumiin, esim. siivouspäivään, eläinten päivään, kierrätyspäivään ja ylikulutuspäivään.	Jatkuva vuosittainen	Ympäristötyöryhmä Seurakuntien työntekijät

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHO
	Ilkonsaaren yhteiskristillinen veneretki takaisin ohjelmistoon. Pyritään viettämään vuosittain Earth Hour tapahtumaa, jossa sammutetaan valot Earth Hourin mukaisesti ja toimitaan kynttilänvalossa.		
4.8 Leirit, retket ja muut tapahtumat	Pyritään järjestämään ympäristöaiheisia teemapäiviä vuosittain	jatkuva	Ympäristötyöryhmä, kaikki työntekijät
4.9 Rippikoulu- ja isostoiminta	Pyritään lisäämään vihreiden riparien periaatteita rippikouluihin ja nuorten toimintaan. Aiheesta toivotaan koulutusta	v.2025	Rippikoulutyöstä vastaavat
4.10 Liikkuva seurakunta	Näkyvyyttä liikunta-agenttien työhön, ja siihen ympäristönäkökulman lisäämistä	jatkuva	Liikunta-agentti ja muut työntekijät
4.11 Muut toimenpiteet	Kalastuksen opettaminen lapsille	jatkuva	
JÄTEHUOLTO JA KIERTOTALOUS			
MINIMIKRITEERI			
5.1 Jätelaki	Työntekijät perehdytetään jätelakiin järjestämällä koulutusta	v.2025	ympäristötyöryhmä
5.2 Kunnalliset jätehuoltomääräykset	kiinteistövastaavat perehdytetään jätemääräyksiin, tilataan koulutus	v. 2025	ympäristötyöryhmä
5.3 Jätehuoltokartoitus ja -suunnitelma	Jätehuoltokartoitus ja suunnitelma päivitetään	v. 2025	ympäristötyöryhmä
5.4 Vaaralliset jätteet	-edelleen minimoidaan vaaraa aiheuttavien kemikaalien käyttöä -käyttöturvallisuustiedotteet helposti saatavilla kaikissa käyttökohteissa	v. 2025	Kiinteistö-/hautaustoimi
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHOT
5.5 Jätehuoltovastaava ja -koulutus	Vastuutetaan tehtävä	v. 2025	kiinteistöpäällikkö
5.6 Kiertotalous	-kierrätetään kalusteita eri yksiköiden välillä -hankitaan käytettyjä kalusteita -ylläpidetään nikkaripiirin toimimista	jatkuva	Kaikki työntekijät
5.7 Lajittelun mahdollistaminen	-parannetaan mahdollisuuksia, jos vielä puutteita -ohjeistus näkyvämmäksi	v.2025	Kiinteistöjen vastuuhenkilöt ja eri toimintojen järjestäjät
5.8 Jätteiden määrän vähentäminen ja kierrätys	-ohjataan lajitteluun -selvitetään lajittelu ja kierrätysmahdollisuuksia tilanteen mukaan -SER-jätteen kierrätys ja eteenpäin toimittaminen jokaisen vastuulla	jatkuva	Kiinteistöjen vastuuhenkilöt ja eri toimintojen järjestäjät
5.9 Kompostointi	-kannustetaan kompostointiin partiomajoilla -puutarhajätteen kompostointi hautausmaila	jatkuva	Hautausmaiden ja partiomajojen vastuuhenkilöt
5.10 Muut toimenpiteet	Mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan	jatkuva	Kaikki työntekijät
RUOKA JA KEITTIÖT			
MINIMIKRITEERI			
6.1 Ruokahävikin pienentäminen	-ruokalistasuunnittelu -jatkojalostus -annoskokojen tarkistelu -hävikin pienentämiseen kiinnitetään jatkuvasti huomiota	jatkuva	emännät, keittiöhenkilökunta
6.2 Kertakäyttöastioista luopuminen	käytetään vain poikkeustilanteissa, jos ei ole muuta mahdollisuutta,	jatkuva	emännät, keittiöhenkilökunta

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHO
	Hankitaan nuotiokäyttöön muki tms.		
6.3 Reilun kaupan kahvi ja tee	lisätään Reilun Kaupan kahvin ja teen käyttöä	jatkuva	emännät, keittiöhenkilökunta
6.4 Kasvisruoka	-kasvisruokia lisätään leireillä -Maittavan ja ravitsevan kasvisruuan tarjontaan panostaminen	jatkuva	emännät, keittiöhenkilökunta
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			
6.5 Reilun kaupan seurakunta ja tuotteet	hakeutua Reilun Kaupan seurakunnaksi	v. 2025	emännät
6.6 Lähiruoka	Lisätään mahdollisuuksien mukaan	jatkuva	emännät
6.7 Kasvisruuan käytön lisääminen	-suositaan kasvislisukkeita -lihaleikkeiden käyttöä vähennetään kokoustarjoiluissa - panostetaan maukkaan ja ravitsevan kasvisruuan tekemiseen	jatkuva	emännät, keittiöhenkilökunta
6.8 Kauden kasvikset	huomioidaan ruokalistasuunnittelussa ja hankinnoissa	jatkuva	emännät, keittiöhenkilökunta
6.9 Luomuruoka	Pyritään lisäämään		emännät
6.10 Vastuullinen kala	Käytetään pääasiassa vastuullisuuskriteerit täyttäviä kaloja ja kalavalmisteita, kuten MSC- ja ASC- merkittyjä kaloja	v. 2025	emännät, keittiöhenkilökunta
6.11 Keittiöhenkilökunnan ympäristökoulutus	-huolehditaan tarpeellisesta koulutuksesta -Keittiöhenkilökunnalle uusi ympäristöosaavakoulutus	v. 2025	emännät

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHOT
6.12 Keittiöiden ympäristöviestintä	viestintää tehostetaan	jatkuva	emännät, keittiöhenkilökunta, ryhmien vetäjät
6.13 vastuulliset elintarvike- ja ruokapalveluhankinnat	kaupungin hankintayksikössä mukana oleminen	jatkuva	emännät
6.14 Muut toimenpiteet	Keittiöiden koneiden uusiminen ja energiatalouden huomioiminen keittiötyössä	Koneiden uusiminen tarpeen mukaan	emännät, keittiöhenkilökunta
ENERGIA, KIINTEISTÖT JA KIINTEISTÖNHOITO			
MINIMIKRITEERI			
7.1 Rakennusrekisteri Basis ja energiankulutuksen seuranta	Tietoja kirjataan, energianseurannan mahdollistaminen	jatkuva	kiinteistöpäällikkö
7.2 Kiinteistöstrategia	Päivitetään ennen edellisen päättymistä		kiinteistöpäällikkö
7.3 Energiavastaava			
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			
7.4 Tilojen käyttö	-lähetyskauppa siirtyy vuokratiloista omiin tiloihin -kiinteistömassaa pyritään vähentämään	jatkuva	kiinteistötoimi
7.5 Uusiutuva energia			
7.6 Kiinteistönhuoltojärjestelmä			
7.7 Energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuus	Kiinnitetään huomiota energian kulutuksen seurannalla ja ryhdytään tarvittaviin toimiin mahdollisuuksien mukaan	jatkuva	kiinteistöpäällikkö
7.8 Kiertotalous uudis- ja korjausrakentamisessa			
7.9 Kiinteistöjen puhtaanapito	Kiinteistöissä jätteen keräily “kerros-/käytäväkohtaiseksi”, niin	v. 2025	esihenkilöt

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHOT
	että jokaisessa huoneessa ei ole sekajäteastiaa		
7.10 Rakennusalan, kiinteistönhoidon ja puhtaanapidon koulutus	Osallistutaan ympäristöosaavakoulutuksiin	v. 2025	esihenkilöt
7.11 Muut toimenpiteet			
HAUTAUSMAAT JA VIHERALUEET			
MINIMIKRITEERI			
8.1 Hautausmaan hoitosuunnitelma	Tehty 2024, vuosittainen päivittäminen	jatkuva	hautaustoimen päällikkö ja työnjohtajat
8.2 Perennahoito	Otettu käyttöön 2020, perennalajien valikoiman päivittäminen	jatkuva	Hautaustoimen päällikkö, työnjohtajat ja kausityönjohtajat
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			
8.3 Hautausmaiden ja viheralueiden kulttuuriarvojen inventointi	Ristikankaan aita suunnitelmissa korjata museoviraston lausuntojen mukaisesti. Nuijamaan sankarihautausmaan muistomerkkialueen korjaaminen museoviraston lausunnon mukaisesti. Hautausmaiden ja viheralueiden kulttuuriarvojen inventoinnin suunnitelma ja toteuttaminen yhdessä Etelä-Karjalan museon kanssa.	2025 2025 Suunniteltu 2025 alk.	hautaustoimen päällikkö hautaustoimen päällikkö hautaustoimen päällikkö
8.4 Hautausmaiden, piha- ja puistoalueiden luontoarvojen inventointi			
8.5 Kevyemmän hoidon alueet	Alueiden perustaminen vähintään kahdelle hautausmaalle.	2025	hautausmaiden työnjohtajat
8.6 Monivuotiset kasvit			
8.7 Vieraslajien torjunta	vuotuinen torjunta	jatkuva	hautausmaiden työnjohtajat

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHOT
8.8 Kemikaalihaittojen ehkäisy	Pidättäytyminen myrkyllisten kasvinsuojeluaineiden käytöstä	jatkuva	hautausmaiden työnjohtajat
8.9 Vedenkulutuksen pienentäminen	Perennojen lisääminen enemmän kastelua vaativien kesäkukkien sijaan	jatkuva	hautausmaiden työnjohtajat
8.10 koneiden ympäristövaikutukset	Akkukäyttöisten koneiden suosiminen mahdollisuuksien mukaan	jatkuva	hautausmaiden työnjohtajat
8.11 Vainajan tuhkaamisen ympäristövaikutukset			
8.12 Hautaukseen liittyvät ekologiset vaihtoehdot	Arkqualban hankinnasta keskustellaan	v.2025	hautaustoimen päällikkö
8.13 Hautojen hoitoon ja vainajien muistamiseen liittyvät ympäristönäkökulmat	Omaisten ohjeistaminen: käytetään lasisia hautalyhtyjä kertakäyttöisten kynttilöiden sijaan	jatkuva	Hautaustoimi
8.14 Hautakivien uusiokäyttö			
8.15 Hautausmaiden ympäristökasvatuksellisten arvojen hyödyntäminen			
8.16 Hautausmaahenkilöstön ympäristökoulutus	Pyritään järjestämään koulutusta	v.2025-	Hautaustoimen päällikkö
8.17 Muut toimenpiteet			
METSÄT JA MUUT LUONNONALUEET			
MINIMIKRITEERI			
9.1 Metsäsuunnitelma	Uusi metsäsuunnitelma tulossa	v. 2027	Talousjohtaja ja MHY
9.2 Metsien sertifiointi			
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			
9.3 METSO-ohjelma	Tehdään metsäsuunnitelmaa uusittaessa		

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHOT
9.4 Vapaaehtoinen luontokohteiden suojelu			
9.5 Hakkuiden siirtäminen pois lintujen pesimäkaudelta			
9.6 Metsien monimuotoisuuden turvaaminen			
9.7 Lajien suojelutoimenpiteet			
9.8 Metsien ja soiden kunnostus ja ennallistaminen	Ojitusta mahdollisesti tarvitsevilla kohteilla voidaan pyrkiä jatkuvaan kasvatukseen		
9.9 Vesistöt	Pönniälän ojien virtauksien hidastaminen rakentamalla kosteikko		
9.10 Hiilivarastot ja hiilinielut	Metsätaloussuunnitelman päivityksessä huomioidaan	v. 2027	MHY / talousjohtaja
9.11 Ekosysteemipalvelujen hyödyntäminen			
9.12 Viljelymaat	Peltoja pyritään metsittämään Viljelystä poistuva Koivula tila (1 ha) metsitetään	jatkuva	MHY / talousjohtaja
9.13 Metsäkoulutus			
9.14 Muut toimenpiteet	YKN:n "kesä-kokoukseen" MHY:n metsätaitokilpailu Piiluvaan luontopolun tekeminen		
LIIKENNE			
MINIMIKRITEERI			
10.1 Matkustussääntö			
PISTEYTETTÄVÄT ASIAT			
10.2 Matkustus- ja kuljetustarpeen vähentäminen	-Etäkokoukset aina mahdollisuuksien mukaan. -järjestetään etäosallistumismahdollisuus	jatkuva	Tilaisuuksien järjestäjät

	TOIMENPITEET/TAVOITTEET	AIKATAULU	VASTUUTAHOT